

Sonja Hissink

FRANCISCO EN JACINTA
VAN FATIMA,
aan wie Maria verschenen is

KORT BESTEK 8

 DE BOOG

Met kerkelijke goedkeuring

3e druk 2009

© 2000-2009 STICHTING DE BOOG

Keizersgracht 218-B

1016 DZ AMSTERDAM

E-mail: info@deboog.nl

Internet: www.deboog.nl

ISBN 90.6257.154.9

INHOUD

INLEIDING	5
DRIE HERDERTJES WORDEN VOORBEREID OP GROOTSE GEBEURTENISSEN	
Lucia	13
Jacinta	15
Francisco	19
Schapen hoeden	22
DE VERSCHIJNINGEN VAN DE ENGEL	
Eerste verschijning van de engel	25
Tweede verschijning van de engel	27
Derde verschijning van de engel	29
DE VERSCHIJNINGEN VAN DE HEILIGE MAAGD MARIA	
13 mei 1917, eerste verschijning van Maria	32
13 juni, tweede verschijning van Maria	37
13 juli, Maria laat de hel zien	42
Jacinta heeft medelijden met de zondaars	46
Francisco troost God	49
Lucia legt zich bij de offers neer	50
Het geheim	51
Het visioen van de paus	53
Bedreigingen	55
De verschijning in augustus	58
13 september, één na laatste verschijning van Maria	59
13 oktober 1917, het grote wonder	61

WILLEN JULLIE HET LIJDEN DRAGEN DAT GOD JULLIE ZENDT?

LUCIA	63
FRANCISCO	
Jezus troosten	66
Offers en gebed	68
De belofte van Onze Lieve Vrouw wordt werkelijkheid	75
JACINTA	
Offers voor de zondaars	80
Het gebed van Jacinta	82
Ziekte van Jacinta	85
Lissabon	91
Een geur van bloemen	95
Enkele data	97
Enkele foto's	98

INLEIDING

Met de zaligverklaring van de twee zienertjes van Fatima, Francisco en Jacinta Marto, op 13 mei 2000, zijn zij de jongste zaligverklaarden in de geschiedenis van de Kerk. Jacinta stierf toen zij bijna tien jaar was na een zwaar en moedig gedragen lijden, dat zij zeer bewust als boete en offer had opgedragen voor kwijtschelding van de zonden van de mensen. Francisco stierf als elfjarige, ook na een langdurige ziekte. Hij had zijn lijden vooral gedragen om Jezus te troosten die “zo bedroefd was door zoveel zonden”.

Als zalige kinderen treden zij in het voetspoor van de Argentijnse Laura Vicuña. Dit meisje stierf op twaalfjarige leeftijd, in 1904, nadat zij God haar leven had aangeboden voor de bekering van haar moeder. Aan het sterfbed van haar dochtertje beloofde de moeder beterschap en de rest van haar leven bracht zij door als voorbeeldig christen. In 1988 werd Laura Vicuña door paus Johannes Paulus II zaligverklaard.

Anderhalve eeuw eerder, in 1826, had de zaligverklaring plaats van de dertienjarige Imelda Lambertini uit Bologna. Dit meisje werd al vijfhonderd jaar vereerd. Zij was gestorven in 1333. In die tijd mochten kinderen van die leeftijd nog niet de heilige communie ontvangen en het meisje verlangde er zo hevig naar om het Lichaam van Christus, onder de gedaante van brood, te mogen nuttigen dat Christus zelf in een wonder haar wens

vervulde. Door ontroering overmand, stierf het kind enkele ogenblikken later. Paus Leo XIII stemde in met haar verering als patrones van de eerste-communicantjes.

Domenico Savio, een leerling van de heilige Don Bosco, overleed toen hij vijftien jaar was, op 9 maart 1857. Nadat op zijn voorspraak twee wonderen waren gebeurd, werd Domenico Savio in 1950 zaligverklaard. Paus Pius X stelde hem als voorbeeld voor de jeugd en vatte zijn leven samen in drie woorden: kuisheid, vroomheid en apostolaat.

Nadat op voorspraak van Domenico Savio weer twee wonderen hadden plaatsgevonden, werd hij in 1954 heilig verklaard. Daarmee werd Domenico de jongste heiligverklaarde. Wel zijn enkele kinderen na een martelaarschap heilig verklaard. Zo koos Maria Goretti als twaalfjarige bewust de marteldood toen zij haar maagdelijkheid verdedigde tegen een brute aanvaller. Zij stierf in 1902 en werd in 1950 heilig verklaard.

Vaststelling van de heldhaftige beoefening van de deugden is de eerste stap in het zaligverklaringsproces en wordt per decreet bekend gemaakt. De onderzochte wordt daarna 'eerbiedwaardig' genoemd. Het schijnt kardinalen van de Congregatie voor Zalig- en Heiligverklaringen jarenlange kopzorgen gekost te hebben voordat zij tot de overtuiging kwam dat kinderen tussen zeven en veertien jaar werkelijk in staat zijn op heldhaftige wijze de deugden te beoefenen. De gedachte was dat kinderen nog te veel beïnvloed worden door hun opvoeders en dat zij daarom geen enkele eigen verantwoordelijkheid

zouden hebben. Maar het volgen van voorbeelden van de ouders is niet hetzelfde als willoos nadoen.

Paus Pius X zei over de heiligheid van kinderen: “Voor jonge mensen is het extra moeilijk om de deugden volmaakt te beoefenen en zij, die de genade van de doop tot in hun graf hebben bewaard, verdienen alleen al daarom heilig genoemd te worden.” In het Oude Testament (boek Wijsheid) mediteert de schrijver over de betrekkelijkheid van het begrip ‘leeftijd’. Het zou volgens hem wel eens kunnen dat de hoogbejaarde zijn tijd hard nodig had: *de rechtvaardige echter vindt rust, ook al sterft hij voor zijn tijd. In korte tijd tot voleinding gekomen heeft hij de volheid van vele jaren bereikt* (Wijsh.4, 7 en 13). Maar de Kerk heeft dan nu toch gesproken en daarmee de gewetensvrijheid van kinderen erkend. Had zij dat niet al eerder gedaan door de mond van haar Onbevleete Moeder? Keren we hiervoor terug naar de zienertjes van Fatima:

Tijdens de eerste verschijning van Maria aan de kinderen vraagt Lucia, het nichtje van Jacinta en Francisco, als de heilige Maagd haar gezegd heeft dat zij en Jacinta naar de hemel zullen gaan:

– En Francisco? – waarop Maria antwoordt:

– Ja, hij ook, maar hij zal veel rozenhoedjes moeten bidden...– Een kwajongensstreek, die hem wel degelijk persoonlijk werd aangerekend?

Bij navraag naar twee overleden vriendinnetjes, krijgt Lucia als antwoord dat de één in de hemel en de ander nog in het vagevuur is. Ook hier is een duidelijke verwijzing naar de eigen morele verantwoordelijkheid van kinderen.

Op 19 mei 1999 stelde de hiervoor aangestelde medische commissie van het Vaticaan vast dat voor de genezing van een meisje, waarbij de voorspraak van Francisco en Jacinta was ingeroepen, geen medische verklaring te vinden was. Hiermee was aan de andere voorwaarde tot zaligverklaring van de twee zienertjes van Fatima voldaan, namelijk een wonder dat zich op hun voorspraak heeft voltrokken.

Maria Emilia uit Leiria, Portugal, was al tweeëntwintig jaar verlamd. Zij kon alleen haar handen en haar hoofd bewegen. Twee operaties aan haar wervelkolom hadden geen succes gehad. Ten slotte ging zij mee naar gebedsdagen voor zieken in Fatima. Hierdoor geïnspireerd, hield zij later een novene tot Jacinta en Francisco. Na zo negen dagen achtereen gebeden te hebben, hoorde zij op 25 maart 1987 terwijl zij in bed lag, een kind tegen haar zeggen: “Sta op, want dat kan je”. Zonder pijn ging ze op de rand van haar bed zitten en van toen af kon zij zich in een rolstoel verplaatsen. Maria Emilia bleef bidden en op de overlijdensdag van Jacinta stond ze plotseling op en kon ze lopen.

Dat van de drie zienertjes van Fatima alleen Francisco en Jacinta zijn voorgedragen voor zaligverklaring, met de bekroning hiervan op dertien mei aanstaande, heeft als enige reden dat Lucia nog steeds onder ons is. Lucia's neefje en nichtje stierven ruim tachtig jaar geleden, terwijl zijzelf nog bij hun zaligverklaring, op 13 mei 2000, aanwezig was: 93 jaar oud!

De Kerk heeft de verschijningen in Fatima als waar gebeurd erkend: het is dus ècht een engel geweest die de kinderen gezien hebben en die tegen ze gesproken heeft. En het was ècht de heilige Maagd Maria die tegen de kinderen sprak en die aan hen verscheen. Nu is iemand niet heilig omdat hij met een verschijning begunstigd wordt. Iemand kan alleen heilig worden door persoonlijke verdiensten. Het zijn die persoonlijke verdiensten van Francisco en Jacinta Marto (zoveel in zo'n korte tijd!), met Gods hulp en uit liefde tot Hem verricht, die ik in dit boekje naar voren wil brengen. De reacties van deze kinderen, in woorden of in daden, spreken ons des te meer aan juist dóórdát zij komen van kinderen. Zij reageren met die onbedorven, frisse oprechtheid die kinderen eigen is. Hoe verder kinderen (nog) afstaan van de zonde, hoe dichter zij staan bij de waarheid. Daarom kan de levensgeschiedenis van kinderen als voorbeeld dienen voor volwassenen (en natuurlijk ook voor kinderen). *Wie het koninkrijk Gods niet aanneemt als een kind, zal er zeker niet binnengaan...* (Marc. 10, 15)

Een tiental jaren geleden stapte ik met een paar kennissen in Coïmbra op het adres af, waar volgens ons zuster Lucia moest verblijven. We wilden haar graag enkele vragen stellen en waren zo naïef om niet te beseffen dat vóór ons duizenden anderen datzelfde ook al zo graag gewild hadden. Voor het klooster van de Karmelietessen aangekomen, kregen wij dan ook vriendelijk doch gedecideerd te horen dat wij genoeg moesten nemen met het bezichtigen van de voorgevel. Omdat die er niet boeiender uitzag dan een groot formaat

rijtjeshuis, reisden we door naar Aljustrel, de geboorteplaats van het begenadigde drietal. Daar hadden we het onvoorstelbare geluk een zus van Lucia, Carolina, te spreken te krijgen. De regen, die met bakken naar beneden viel, was even gestopt en na wat gevraag hier en daar kwam een allervriendelijkst vrouwtje naar ons toe. Ze was eenvoudig maar netjes gekleed. Aan haar, door de lange dienst wat uitgerekte oren hingen gouden oorbelletjes. Haar ogen waren helderblauw, als de hemel boven Portugal op een zonnige augustusdag. Haar vijfentachtig jaren (“Morgen ben ik jarig!”) leken haar geest niet aangetast te hebben. Zij praatte op een eerlijke, natuurlijke manier tegen ons.

Zij vertelde dat zuster Lucia afgelopen maart haar tachtigste verjaardag had gevierd. Haar eigen familie en die van Jacinta en Francisco mochten komen. Carolina had er familieleden ontmoet die zij nog nooit gezien had. Zij mogen trouwens steeds komen als ze in de buurt zijn. Het was een mooie reünie, vertelde ze. Carolina was weduwe en woonde in een klein huisje in Aljustrel. Ze had zes kinderen, van wie er twee waren overleden: een meisje toen ze twee jaar was en een zoon bij een verkeersongeval als bestuurder van een ambulance. Een zoon was priester en een dochter religieuze.

Een van ons vroeg of zij het grote zonnewonder, in oktober 1917, had gezien.

– Nee – zei zij – ik zag het zonnewonder zelf niet, want ik had een baantje in de huishouding ergens verderop en zag alleen maar lichtflitsen aan de hemel, niet de

rondtollende zon. Ik denk dat ik het niet mocht zien omdat ik te weinig in de verschijningen geloofd had. Mijn moeder geloofde het ook niet. Ze kon niet geloven dat een dochter van haar waardig was om Maria te zien, dat Maria bij een kind in Aljustrel zou komen. Zij dacht dat Lucia loog en wij, de dochters, geloofden wat onze moeder zei. Ach, toen wisten we nog niet wat een begenadigd kind Lucia was!

Carolina wees ons waar het huis stond waar Jacinta en Francisco gewoond hadden. De deur stond open en, aangemoedigd door deze plezierige ontmoeting, gingen we naar binnen. De bedden van de kinderen stonden er nog precies zo. Het was niet goed voor te stellen dat daar nog negen andere gezinsleden gewoond moeten hebben. Stilletjes in een hoekje stond een bejaarde man. “Broer? Neef?” Geen antwoord. Bij hem hadden de jaren wel hun tol geëist. Hij wees naar een tafel vol boeken en relikwieën. Misschien is het nog wel dezelfde tafel waar de ouders van Jacinta en Francisco met hun kroost aan zaten, overpeinsde ik. We legden een fooi op tafel en gingen naar buiten.

Daar trakteerde een nieuwe regenbui ons op niet zo’n klein beetje water. Het zijn diezelfde regens, zo typerend voor die streek in dat seizoen (het was oktober) die vielen op de dag van het grote zonnewonder. Dat verschaft me in ieder geval alvast wat ‘couleur locale’ die me van pas kwam bij het schrijven van dit boekje.

Zoals gezegd heb ik bronverwijzingen achterwege gelaten. Maar alle gegevens kan ik verantwoorden,

want ik heb geput uit de algemeen bekende litteratuur over de gebeurtenissen in Fatima. Als belangrijkste referentiebronnen noem ik:

Zuster Lucia, *Herinneringen I en II*;

Pater J. de Marchi i.m.c., *Era uma Senhora mais brilhante que o sol*;

Broeder Michel de la St. Trinité, *Toute la Verité sur Fatima*;
en van

Pater A. Martins s.j., *Documentos de Fatima*.

Laten we nu het leven van Jacinta en Francisco nader bekijken en zien hoe zij, met de frisheid en onbevangenheid die zo bij kinderen hoort, spontaan en volmondig 'ja' hebben gezegd op alles wat Onze Lieve Vrouw van hen vroeg.

DRIE HERDERTJES WORDEN VOORBEREID OP GROOTSE GEBEURTENISSEN

LUCIA

- Een aalmoes voor drie arme bedelaars!
- Vrouw! Bedelaars aan de deur! Geef die arme kinderen wat!

Een paar donkere, ondeugende pretoogjes gluren de kamer binnen. Lucia houdt haar mandje op, zeker als ze is dat tante Teresa ook deze bedelaars niet zonder tenminste wat appelen naar huis zal sturen. Terwijl het rijpe fruit uit de emmer rolt, klinkt uit drie heldere kinderstemmetjes het Onze Vader. Dan, rtsss... hetzelfde spelletje bij oom José en ook nog bij tante Maria das Neves. Jacinta en Francisco krijgen de helft van de appels mee en de rest verdeelt Lucia thuis onder haar vader, moeder, broer en zussen. Zo blijft er voor haar zelf nog maar één over.

Zo was Lucia. Altijd in voor een grap, het baasje van de groep, gul en hartelijk voor iedereen. Zij was geboren op 28 maart 1907 in Aljustrel, een gehucht in centraal Portugal niet ver van Fatima. Zij was de jongste van zeven kinderen, van wie een bij de geboorte was overleden. Haar vader was een zorgzame, vrome boer. Na de overweldigende drukte van de verschijningen, die op zijn erf hadden plaatsgevonden, zocht hij zijn toevlucht in het kaartspel, wat een nare verslaving werd. Wat daarbij een stevig glas wijn gedronken werd, heeft hem wel ten onrechte de naam van dronkaard bezorgd. Hij heeft nooit zijn gezin verwaarloosd en is steeds zijn kerkelijke plichten blijven

nakomen. Kwaad was hij niet, de ‘Pompoen’, zoals Senhor Antonio dos Santos door de dorpingen werd genoemd en Lucia mocht hem graag. Zijn bijnaam dankte hij aan de kwekerijen uit zijn geboortestreek. Hij overleed drie maanden na Francisco, tijdens dezelfde epidemie.

Het zwierige bestaan van vader Antonio kon een ernstig tekort in de godsdienstige opvoeding van de kinderen doen vrezen. Maar nee, dit werd ruimschoots vergoed door de niet aflatende ijver die moeder Maria Rosa op dit terrein aan de dag legde. Ze kon niet schrijven, maar wel gedrukte letters lezen. Op de lange winteravonden las ze haar kinderen voor uit het evangelie en vooral uit de katechismus. Ze rustte niet voordat haar kinderen alles uit hun hoofd kenden en er was geen vraag waar ze niet een antwoord op wist. Zo zei Maria dos Anjos, de oudste dochter, haar eens dat ze niet begreep dat de zielen in de hel niet zó verbrandden dat ze er ten slotte niet meer zouden zijn. Het antwoord was concreet: ‘Als je een bot op het vuur gooit blijft het toch ook gewoon liggen?’ Tja.

In het korte leven van Jacinta en Francisco speelde Lucia een belangrijke rol. Toen Maria aan deze drie kinderen verscheen, was Lucia degene die de vragen stelde en alleen met Lucia konden Jacinta en Francisco, ook in de tijd na de verschijningen, in alle openheid praten. Lucia hield van kinderen en de kinderen uit het dorp waren dol op haar. Ze speelde spelletjes met ze, dikwijls uit het ‘rijke roomse leven’ gegrepen, zoals het houden van processies of het versieren van beelden met

bloemen uit de wei. Maar dat bedoelde zij nooit spottend, want intussen leerde zij aan de kinderen op een vrolijke manier allerlei liedjes en bracht ze hele delen van de katechismus over, zoals zij die van haar moeder had gehoord.

JACINTA

Ook Lucia's nichtje, Jacinta, was de benjamin van zeven kinderen. Ook hier was één al als klein kind gestorven (twee jaar). Zij zag het levenslicht op elf maart 1910, een kleine twee jaar na haar broertje Francisco die op elf juni 1908 de gezinsuitbreiding geleverd had. Beiden werden geboren in Aljustrel dat hoort tot de 'fregesia' van Fatima. Een fregesia was vroeger identiek aan een parochie. Lange tijd vormden in Portugal de godsdienstige gemeenschappen de belangrijkste sociale structuur. Langzamaan begon de maatschappelijke functie van de fregesia de godsdienstige te overheersen, zodat de meeste fregesia's wettelijk de status kregen die ongeveer overeenkomt met de Nederlandse 'gemeente'. Aljustrel is een gechucht van, destijds, zo'n twintig huizen, dat als een groene tuin het dorre berglandschap van centraal Portugal siert.

De vader van Jacinta en Francisco, senhor Manuel Marto, stond letterlijk en figuurlijk steviger in zijn schoenen dan zijn zwager. Als diepgelovige, goudeerlijke maar ongeletterde boer kende hij zijn plaats maar was door niemand, ongeacht rang of stand, van zijn stuk te brengen. Goed van de tongriem gesneden zou hij, in onvervalst dialect, in de woelige tijd na de ver-

schijningen van Maria aan zijn kinderen, hun belangrijkste getuige en verdediger worden.

Door het sterke karakter van haar man kon moeder Olimpia dos Santos het zich veroorloven, ondanks alle wederwaardigheden rond de bovennatuurlijke gebeurtenissen, vroom en rustig haar moederlijke taken te blijven vervullen. Die waren niet gering. Zij was al jong weduwe geworden en liefdevol had senhor Marto haar twee kinderen samen met hun beider zevental laten opgroeien. Dat betekende opvoeding in negenvoud. Het dorp had geen school en het begrip leerplicht was er onbekend. Doordat de vaders een groot deel van hun tijd op het land doorbrachten, rustte de belangrijkste taak van de opvoeding op de schouders van de moeders.

Niet of nauwelijks in staat zelf te lezen, was voor de moeders bij het onderricht van hun kinderen de wil van de pastoor wet. Zodoende was het wel eens moeilijk scherp onderscheid te maken tussen de bovennatuurlijke boodschap en wat voortkwam uit de luimen en grillen van de zielenherder zelf. Vooral de moeder van Lucia is lange tijd slachtoffer geweest van haar goedbedoelde, vrome, maar té kritiekloze volgzaamheid. Welke rampzalige uitwerking dit had op haar hele gezin en vooral op Lucia, zullen we later zien.

Terwijl Lucia de mensen vooral voor zich innam door haar extraverte karakter en het gemak waarmee ze met anderen omging, trokken Francisco en Jacinta de aandacht door hun fijnbesneden gezichtjes, blauwe ogen en tengere postuurtjes. Vooral Jacinta leek zich hier goed van bewust te

zijn. Zij zag er graag verzorgd uit (evenals Lucia trouwens!) en genoot ervan als haar moeder haar lange haar vlocht en het boven één oor met een strik vastbond. Zij zag er, wat men noemt, “schattig” uit. Ze kon leuk zingen en danste graag. Bij dat alles had ze een lief, zacht karakter en hield ze van bloemen en dieren. Het was aandoenlijk hoe zij lammetjes koesterde alsof het baby’s waren en soms droeg zij ze zelfs om haar hals, over haar schouders “zoals Jezus deed”.

Bij de spelletjes moest, volgens Lucia, wel het zinnetje van Jacinta worden doorgedreven: als dat niet gebeurde deed ze vaak gewoon niet mee. Gemakkelijk in de omgang was Jacinta dus niet. Zij vertoonde het gedrag van een kind dat een tikkeltje verwend is, zou men zeggen. We zullen zien hoe Jacinta in de komende jaren juist van deze eigenschap, die koppigheid, haar grootste versterving zal maken door zich in alles te schikken naar wat God van haar vraagt: in de bijna dagelijkse ongemakken die de mensen haar bezorgen door hun ziekelijke nieuwsgierigheid en vernederende ondervragingen, hun spotternijen en door het zwaar lichamelijk lijden dat ze moet ondergaan.

In die tijd ontvingen kinderen pas na hun tiende jaar hun eerste heilige Communie. Dat werd, en wordt nog steeds als het goed is, voorafgegaan door inleidende godsdienstlessen. Jacinta heeft deze leeftijd nooit mogen bereiken en kreeg haar eerste godsdienstlessen te hooi en te gras van haar moeder en de moeder van Lucia, die vonden dat je daar niet vroeg genoeg mee kon beginnen. Boeren-vrouwen, die niet aan hun eigen carrière dachten, maar in de eerste plaats aan het zieleheil van hun kinderen! Ook

Lucia droeg in dit opzicht haar steentje bij, want zij was een bij-de-handje dat een verhaal maar één keer hoefde te horen om het feilloos te kunnen nazeggen.

En de bodem waar het zaad over uitgestrooid werd, bleek vruchtbaar. Op zekere dag bijvoorbeeld wilde Jacinta opeens niet meer bij de put achter het huis van Lucia's ouders spelen, wat hun gewoonte was.

– Francisco en ik blijven vandaag in onze eigen tuin, – zei ze tegen Lucia – een paar kinderen zeggen hele lelijke woorden en mama zegt dat dat zonde is en dat Jezus daar niet van houdt.

Een andere keer speelden de kinderen bij Lucia thuis, binnen. Ze deden het zogenaamde pandenspel. Wie won mocht aan de verliezer een opdracht geven. Op een bepaald moment kreeg Jacinta van Lucia de opdracht om haar broer, die toevallig aan de tafel zat te schrijven, een omhelzing en een kusje te geven. Jacinta moet het subtiel pikante van de opdracht hebben aangevoeld en wilde hem niet uitvoeren.

– Dat doe ik niet – zei Jacinta – maar waarom zeg je niet dat ik Onze Lieve Heer daar (en ze wees naar een kruisbeeld aan de muur) een kusje moet geven? Nu is in Zuid-Europa het kussen van een beeld niet zo ongewoon, dus Lucia zei:

– Oké, klim op de stoel en haal het kruis van de muur. Op je knieën moet je dan drie kusjes geven, een voor Francisco, een voor mij en een voor jezelf.

– Aan Onze Lieve Heer geef ik er zoveel als je maar wilt! Ze haalde het kruisbeeld van de muur en kuste en omhelsde het met zoveel eerbied dat Lucia het nooit meer

vergat, zo vertelde ze later. Daarna bleef ze nog een tijdje aandachtig naar het lichaam aan het kruis kijken en vroeg:

– Waarom is hij zo vastgespijkerd?

Na het spelen vertelde Lucia haar nichtje het lijdensverhaal van Christus, zoals ze dat van haar moeder had gehoord. Het verhaal greep Jacinta zo aan dat ze uitriep:

– Arme Jezus! Ik wil nooit meer een zonde doen. Hij mag niet nog meer lijden!

Sinds die dag bleef Jacinta haar oudere nichtje overstelpen met vragen. ...hoe het kan dat de mensen nog steeds Jezus in de Communie ontvangen, ...hoe het kan dat Jezus bij iedereen helemáál komt en niet voor iedereen maar een stukje. Dappere Lucia, die zo goed en zo kwaad als dat ging het weet-grage kinderzieltje probeerde tevreden te stellen! Wat dan te denken van modernistische opvattingen dat men juist deze onderwerpen moet ontwijken omdat ze kinderen van die leeftijd niet zouden interesseren?

FRANCISCO

Francisco leek qua uiterlijk veel op zijn jongere zusje. Ook het rechtschapen, fijngevoelige karakter had hij met haar gemeen, maar van doordrijven van zijn eigen willetje was bij hem geen sprake. Francisco was een en al toegeeflijkheid, vaak ten nadele van hemzelf, maar daar leek hij zich niet druk om te maken. Als hij bijvoorbeeld bij een spelletje verloor, kon hem dit zo weinig schelen dat het Lucia wel eens op haar zenuwen werkte. Zwijgend, als in gepeins verzonken, kon hij over de berg-

paden wandelen. In dit opzicht had hij veel weg van zijn vader, die de van hem bekende spraakwatervallen alleen de vrije loop liet als er een duidelijke aanleiding voor was.

Zo beweeglijk als Jacinta was het broertje niet. Terwijl Jacinta als vanzelf begon te dansen als zij zong, zat Francisco liever op een steen en speelde op zijn dwarsfluit zoals hij dat andere herders had zien doen. Ook hij neuriede of zong graag. Dat waren dan de liedjes uit de rijke Portugese folklore, waarin het tijdelijke bestaan op het land, bij de herders en de dieren, vreedzaam vervlochten werd met het eeuwige in de hemel, met God en zijn heiligen. Zijn toegevendheid leek grenzeloos. Toen hij op een dag van zijn moeder niet weg mocht met zijn schapen (hij was misschien ziek) zei hij:

– Mij kan het niets schelen, maar ik ga altijd voor Jacinta, dus laat u me toch maar gaan.

Van persoonlijke eigendommen deed hij zonder moeite afstand. Als iets van hem werd afgepakt zei hij vaak:

– Laat het hem maar houden, ik wilde het eigenlijk toch niet zo graag hebben.

Op een dag kwam Francisco bij Lucia thuis en liet hij een zakdoek met een afbeelding van Onze Lieve Vrouw van Nazaré zien, die hij van iemand gekregen had. Hij vond hem erg mooi en alle kinderen die daar waren wilden hem zien. De zakdoek ging van hand tot hand en was plotse-ling verdwenen. Zoals vaker gebeurt ‘lag de dader op het kerkhof’. Lucia ontdekte hem in de zak van een kleuter die vol hield dat hij hem van iemand gekregen had. Het gekibbel leek onoplosbaar, tot Francisco tussenbeide kwam en zei:

– Ach laat hem die zakdoek maar houden, wat kan mij die zakdoek schelen!

Na zijn dood schreef Lucia : “Het lijkt me, als hij groot zou zijn geworden, dat die onverschilligheid zijn voor-naamste fout zou zijn geweest”, en ook verzuchtte zij eens: “Wat zou hij een goed priester geweest zijn!” Hier zijn we zo vrij toch even een opmerking over te maken. De onverschilligheid van Francisco betrof namelijk bezit of eer (hij hoefde bijvoorbeeld nooit per se te winnen). Dit is bij zo’n klein kind terug te brengen tot de natuurlijke deugden van onthechting en nederigheid. Als alle priesters die deugden eens bezaten! Aan de andere kant was hij in morele zaken juist onverzettelijk, dit zullen we verderop zien. Ook zijn verslagen over de verschijningen heeft Francisco nooit, om zijn ondervragers een plezier te doen, gewijzigd.

Francisco mocht dan goedig van aard zijn, een doetje was hij beslist niet. Zonder een spoortje angst speelde hij met hagedissen en slangen en jaagde hij op hazen, vossen en mollen. Meestal bracht hij ze naar een plek waar ze meer te eten hadden, soms ook naar zijn moeder om haar de schrik van haar leven te bezorgen. Ook zijn broers en zussen kregen regelmatig hun deel van dit soort kwajongensstreken. Net als bij Jacinta zullen we ook bij Francisco gaan zien dat hij juist in deze karakterfouten zijn grootste kracht zal tonen. Is het niet aan de ruwe steen van het karakter dat de deugd zich het meeste scherpt? Ná al zijn vlegelstreken zal Francisco het toonbeeld worden van oprecht, kinderlijk berouw.